

PLAN OGÓLNY GMINY KIKÓŁ

OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE

30 wrzesień 2025 r.

Opracowała:

Elżbieta Matusiak

Urbanista
projektant architektury krajobrazu

mgr inż. Elżbieta Matusiak

1. Cel i zakres opracowania

Opracowanie ekofizjograficzne zostało wykonane na potrzeby planu ogólnego gminy Kikół. Obowiązek jego opracowania wynika z art. 72 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2025.647 t.j.). Natomiast zakres jego opracowania określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz.U.2002.155.1298).

Podstawą przystąpienia do sporządzenia niniejszego opracowania jest Uchwała Nr LXII/367/2024 z dnia 13 marca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Planu ogólnego gminy Kikół oraz o rozpoczęciu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków jego realizacji.

Celem opracowania jest rozpoznanie i ocena warunków fizjograficznych prowadzące do określenia przyrodniczych uwarunkowań dla funkcji, struktury i intensywności zagospodarowania, eliminowania lub ograniczania zagrożeń oraz zapewnienia trwałości podstawowych procesów przyrodniczych na obszarze objętym opracowaniem. Opracowanie o nazwie „Plan ogólny gminy Kikół - opracowanie ekofizjograficzne” stanowi syntetyczne ujęcie stanu środowiska nieożywionego i ożywionego ze szczególnym uwzględnieniem aktywności procesów urbanistycznych. Opracowanie ma stworzyć podstawy pod najważniejsze i niekonfliktowe z zasobami środowiska rozwiązania dotyczące kierunków rozwoju miasta Kikoła i terenów wiejskich z uwzględnieniem ochrony i odnowy zasobów naturalnych oraz potrzeby rozwoju polegającego na tworzeniu nowych miejsc zamieszkania, pracy i wypoczynku ludności. Dokumentacja w swej części analitycznej i syntetycznej służy jako materiał doradczy dla projektu Planu ogólnego gminy Kikół, zwraca uwagę na nowe aspekty związane z funkcją miastotwórczą przy zachowaniu proporcji pomiędzy rozwojem szeroko rozumianym i zachowaniem obecnego stanu środowiska, a w szczególności przedstawia konsekwencje ekologiczne planowanych potencjalnych zmian gospodarczych.

Ekofizjografia składa się z części tekstowej oraz kartograficznej.

Opracowanie zostało wykonane na podstawie analizy dostępnych dokumentów i programów dotyczących zagospodarowania i rozwoju Miasta i Gminy Kikół, dokumentacji hydrogeologicznych, geologicznych, hydrologicznych, przyrodniczych w tym terenów chronionych i glebowych.

Metodyka niniejszej ekofizjografii obejmuje kilka etapów prac:

I etap - ZAŁOŻENIA

Określenie głównych celów opracowywanej ekofizjografii:

- ocena stanu środowiska przyrodniczego biotycznego i abiotycznego
- potrzeba kształtowania korzystnych warunków przyrodniczych miasta jako priorytetu jego rozwoju
- racjonalne wykorzystanie przyrodniczych walorów terenu w kształtowaniu struktury przestrzennej miasta Kikoła i terenów wiejskich
- określenie wskazań przyrodniczych do kształtowania układu terenów przekształceń inwestycyjnych tak, aby były zgodne z zasadami ochrony środowiska przyrodniczego

II etap DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

- określenie granicy obszaru opracowania ekofizjografii
- powiązania przyrodnicze, przestrzenne i funkcjonalne
- informacje o warunkach przyrodniczych
- określenie źródeł informacji

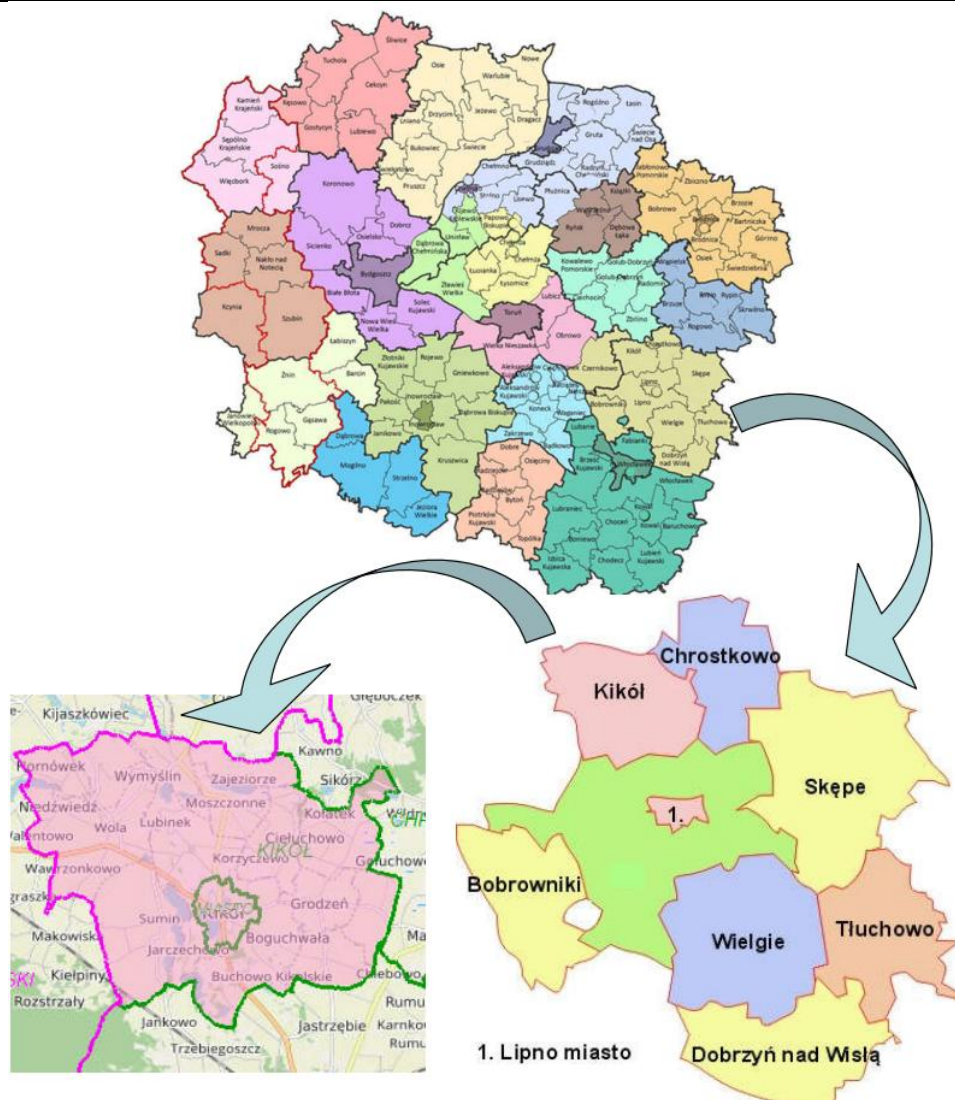
III etap – ANALIZY

- zmiany w środowisku przyrodniczym
- skutki dla środowiska przyrodniczego wynikające ze zmian sposobu użytkowania terenu

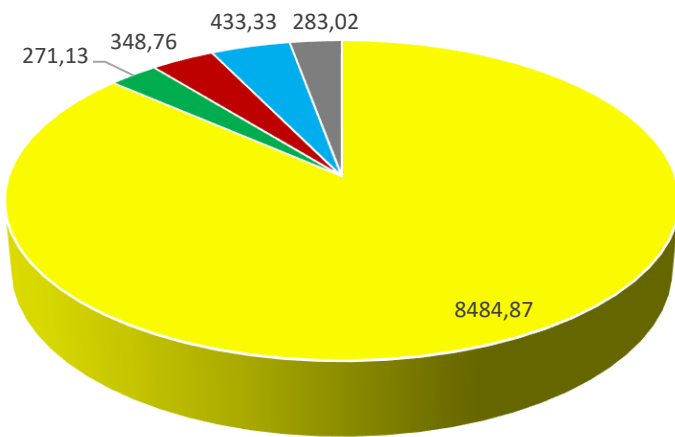
IV etap – SYNTEZY

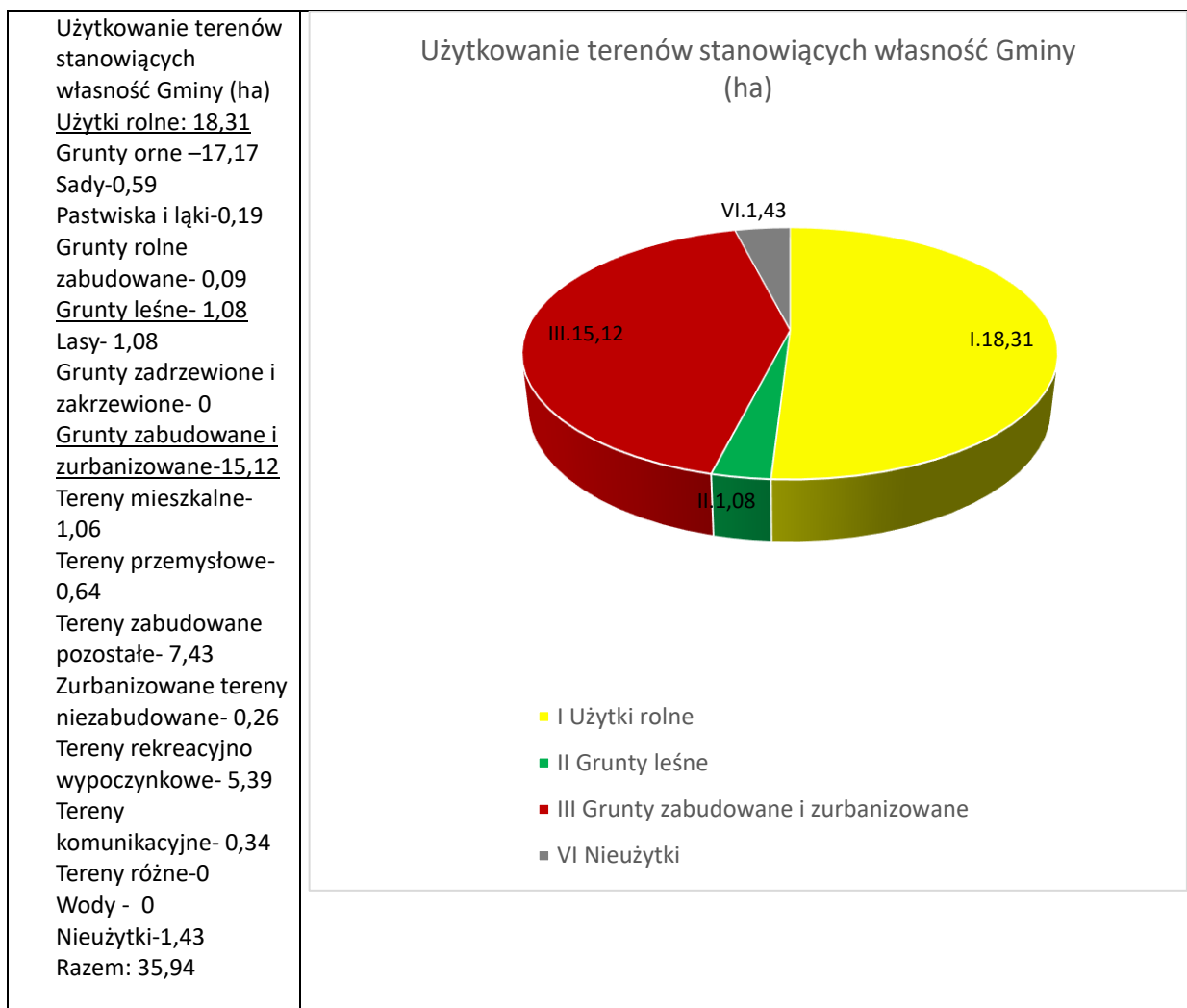
- ocena oddziaływania na środowisko przyrodnicze funkcji miastotwórczej
- stan zagrożenia środowiska przyrodniczego oraz sposoby ograniczania tych zagrożeń
- wskazania do kształtowania struktury funkcjonalnej i zasad zagospodarowania terenu dotyczące przeciwdziałania niekorzystnym zmianom środowiska przyrodniczego

Województwo:
kujawsko pomorskie
Powiat:
lipnowski
Gmina/zakres:
Kikół

2. Podstawowe informacje o gminie

Typ gminy	miejsko-wiejska															
Powierzchnia (km ²)	98															
Liczba ludności (os.)	6904 (2023 r.)															
Gęstość zaludnienia (os/1km ²)	72 (2023 r.)															
Liczba sołectw (szt.)	18 + miasto Kikół															
Liczba miejscowości (szt.)	29 + miasto Kikół															
Użytkowanie terenu cała Gmina i Miasto Kikół (ha) <u>Użytki rolne:</u> Grunty orne -7786,7390 Sady- 4,5373 Pastwiska i łąki – 481,8288 Grunty rolne zabudowane-211,7628 <u>Grunty leśne-</u> Lasy- 242,7495 Grunty zadrzewione i zakrzewione- 28,3760 <u>Grunty zabudowane i zurbanizowane-</u> Tereny mieszkalne- 65,5402 Tereny przemysłowe- 4,2921 Tereny zabudowane pozostałe- 30,3265 Zurbanizowane tereny niezabudowane-8,8929 Tereny rekreacyjno wypoczynkowe- 10,5501 Tereny komunikacyjne- 229,0801 Tereny różne- 0,0922 Wody – 433,3312 Nieużytki-283,0194 Razem: 9821,1085	<div>Użytkowanie terenu Miasto i Gmina KIKÓŁ (ha)</div> <table><tr><td>I</td><td>Użytki rolne</td><td>8484,87</td></tr><tr><td>II</td><td>Grunty leśne</td><td>271,13</td></tr><tr><td>III</td><td>Grunty zabudowane i zurbanizowane</td><td>348,76</td></tr><tr><td>V</td><td>Wody</td><td>433,33</td></tr><tr><td>VI</td><td>Nieużytki</td><td>283,02</td></tr></table>	I	Użytki rolne	8484,87	II	Grunty leśne	271,13	III	Grunty zabudowane i zurbanizowane	348,76	V	Wody	433,33	VI	Nieużytki	283,02
I	Użytki rolne	8484,87														
II	Grunty leśne	271,13														
III	Grunty zabudowane i zurbanizowane	348,76														
V	Wody	433,33														
VI	Nieużytki	283,02														

3. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska

3.1. W zakresie poszczególnych elementów przyrodniczych i ich wzajemnych powiązań oraz procesów zachodzących w środowisku

Budowa geologiczna, geomorfologia i rzeźba terenu	<p>Rzeźba terenu miasta i gminy Kikół wiąże się silnie z działalnością lądolodu oraz wód subglacjalnych. Można tutaj wyodrębnić wszystkie podstawowe typy rzeźby polodowcowej oraz główne formy z nią związane. Składają się one na żywą i dynamiczną orografię oraz interesujący krajobraz.</p> <p>W części południowo-zachodniej gminy, w rejonie wsi Sumin dominuje morena denna płaska zbudowana z glin zwałowych. Wysokości bezwzględne wahają się tutaj w przedziale 104-105 m n.p.m.</p> <p>Powierzchnia terenu jest płaska urozmaicona niewielkimi deniwelacjami, nie przekraczającymi z reguły 2 m. Płaty moreny dennej o różnych powierzchniach występują również w rejonie wsi Wymyślin i Hornówek</p>
---	---

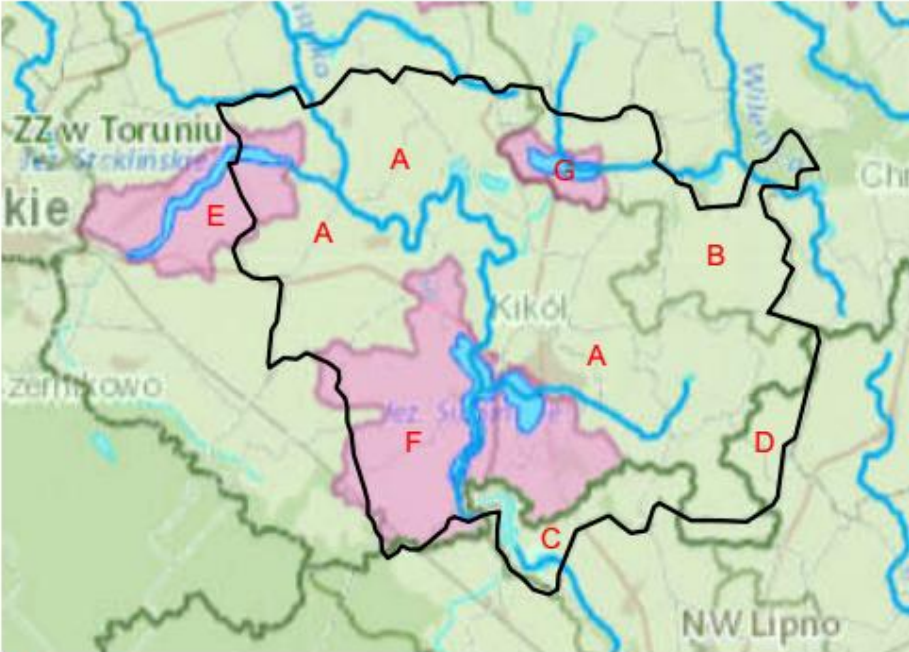
	<p>w północno-zachodniej części gminy oraz w części wschodniej w rejonie wsi Wolęcin.</p> <p>Charakterystycznym elementem morfologicznym są rynny subglacjalne. Są to formy powstałe w wyniku erozyjnej działalności wód podlodowcowych, zagłębione w otaczający teren na głębokość od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów.</p> <p>Większą formą tego typu jest rynna jezior kikolskich, stanowiąca odgałęzienie rynny (doliny) Mieni. Przebiega ona centralnie przez obszar gminy z południowego-wschodu na północny zachód. Jest silnie rozczłonkowana i posiada liczne przegłębienia dna. Największe z zagłębień wypełniają wody jezior i podmokłości. Na odcinku poniżej Jeziora Sumińskiego rynna wykorzystywana jest jako dolina przez rzekę Lubiankę. Tutaj też występują największe deniwelacje, dochodzące w rejonie wsi Trutowo do 20-25 m.</p> <p>Bardzo ważną formą jest również rynna Jeziora Moszczone. Znajduje się ona w południowej części gminy w rejonie wsi Moszczone-Zajeziórze. Jej wyrazisty charakter podkreślają silnie nachylone zbocza oraz duże deniwelacje dochodzące do 30 m.</p> <p>Część centralna i wschodnia gminy to obszar dominacji moreny dennej falistej o deniwelacjach dochodzących do 5 m. W rejonie wsi Grodzeń i Cietuchowo w rzeźbie terenu uwidaczniają się pagórki morenowe oraz kemy związane ze strefą moren czołowych fazy kujawskiej. Tworzą one wyraźne formy o wysokościach bezwzględnych dochodzących do 136 m n.p.m. oraz względnych przekraczających 10-12 m. Zbudowane są z różnofrakcyjnych utworów piaszczystych. Dużą dynamikę rzeźby tego rejonu podkreślają liczne zagłębienia wytopiskowe oraz niewielkie rynny. W części północnej w rejonie wsi Zajeziórze występują drumliny. Są to charakterystyczne, bochenkowate formy, podzielone podmokłymi obniżeniami. Wysokości względne osiągają tutaj wartości rzędu 3 - 8 m. Interesującym elementem geomorfologicznym obszaru gminy Kikół są równiny akumulacji biogenicznej. Powstały one w wyniku stopniowego zaniku dawnych płytkich jezior. Obecnie tworzą one wielohektarowe powierzchnie torfowo-ławkowe, urozmaicone licznymi drobnymi oczkami wodnymi, stanowiącymi często dawne wyrobiska poeksploatacyjne torfu. Największe zespoły tych form występują w rejonie Kikoła i wsi Cietuchowo.</p> <p>Budowę geologiczną wierzchnich warstw stanowią utwory czwartorzędowe reprezentowane przez osady trzech zlodowaceń. Najstarsze osady, związane ze zlodowaczeniem południowopolskim, wykształcone są w postaci szarej piaszczystej gliny zwałowej, zalegające płasko w zagłębieniach osadów pliocenu. Kolejne zlodowaczenia, środkowopolskie i północnopolskie, zostawiły dwa pokłady glin morenowych, przewarstwionych seriami piaszczystymi. W centralnej i wschodniej części gminy, gliny morenowe tworzą trzy wyraźne pokłady. Natomiast w części zachodniej występują tylko dwa pokłady. Najmłodsze utwory holoceny występujące na obszarze gminy Kikół wykształcone są przede wszystkim w postaci osadów organogenicznych.</p>
--	---

	<p>Reprezentują je głównie mady i namuły oraz torfy, występujące w dolinach rzecznych, dnach rynien i zagłębieniach moreny dennej. W niewielkich ilościach występują również drobnoziarniste piaski związane z terasami akumulacyjnymi rzek.</p>
Gleby	<p>Na obszarze miasta i gminy Kikół przeważają gleby zasobne w próchnicę i składniki pokarmowe, niezbędne do prawidłowego rozwoju roślin. Są to przede wszystkim gleby płowe i brunatne rozwinięte na podłożu glin morenowych. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 8485ha W wymienionej grupie gleb ponad 2582 ha stanowią gleby najwartościowsze, mieszczące się w przedziale II-IIIb klasy bonitacyjnej. Występują one głównie w północnej i północno wschodniej części gminy. Gleby o najwyższych klasach bonitacyjnych (II-IIIb) zajmują ok. 30% wszystkich gruntów rolnych. Pozostałe to gleby klas IVa-IVb. Bardzo ważne z ekologicznego punktu widzenia gleby hydromorficzne zajmują powierzchnię 650-700 ha. W dużej części są one użytkowane jako trwałe użytki zielone położone wzdłuż rzek i cieków wodnych. Gleby niskich klas bonitacyjnych (V-VI) zajmują powierzchnię około 800 ha. Nie tworzą one zwartych kompleksów, lecz występują w formie różnopoверхniowej rozproszonej. Wiąże się to z występowaniem piaszczystego podłoża na którym się rozwinęły. Utwory piaszczyste są bowiem związane głównie z takimi formami jak pagórki morenowe, kemy oraz niewielkie pola sandrowe. Wspomniane gleby stanowią główne siedlisko lasów występujących na obszarze gminy oraz wykorzystywane są jako słabe użytki rolne.</p>
Złoża surowców	<p>Na terenie miasta i gminy Kikół brak jest udokumentowanych złóż surowców naturalnych, umożliwiających eksploatację na większą skalę. Wyodrębniono cztery obszary prognostyczne występowania kruszywa naturalnego (Chomicka, Żurak 1994-96). Są to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obszar Kołat, gdzie występują piaski i piaski ze żwirem. Jakość kruszywa jest niska z uwagi na zawartość frakcji pylastej i żwirów. Przy odpowiedniej selekcji kruszywo nadaje się do potrzeb budownictwa i drogownictwa. Zasoby możliwe do oszacowania wynoszą około 1 500 000 m³. • obszar Moszczonne. Złoże stanowią tutaj piaski i piaski ze żwirem akumulacji wodno-lodowcowej. Jakość kruszywa jest stosunkowo dobra. Nadaje się ono, przy selektywnym wydobyciu do wszechstronnego wykorzystania dla prac budowlanych i drogowych. Wielkość zasobów szacuje się na około 300 000 m³. • obszar Grodzień. W jego obrębie zalegają piaski oraz piaski ze żwirem. Jakość kruszywa jest zmienna z uwagi na zawartość frakcji pylastych i żwiru. Przy odpowiednim, selektywnym wydobyciu może jednak uzyskać kruszywo dobrej jakości nadające się do wykorzystania w budownictwie i drogownictwie. Możliwe do udokumentowania zasoby wynoszą około 2 000 000 m³ • obszar Wolęcin. Złoże tworzą tutaj piaski i piaski ze żwirem akumulacji wodnolodowcowej. Jakość kruszywa jest zmienna ze względu na domieszkę innych frakcji. Ogólnie jednak nadaje się ono do wykorzystania w budownictwie i drogownictwie. Możliwe do udokumentowania zasoby kruszywa szacuje się na około 240 000 m³.

	<p>Innym surowcem naturalnym, występującym na obszarze całej gminy są gliny zwałowe. Stanowią one podstawowy budulec wysoczyzny morenowej. Jednak z uwagi na duże zróżnicowanie litologiczne (gliny piaszczyste, piaski gliniaste, gliny zapiaszczone) nie stanowią dobrego surowca do wyrobów ceramicznych (Chomicka, Żurak 1994-96). W przeszłości pewne ilości gliny były jednak eksploatowane. Służyła ona głównie jako materiał do budowy niektórych obiektów gospodarczych w chłopskich zagrodach oraz wykorzystywano ją materiał izolacyjny (polepy). O eksploatacji tego surowca świadczą dość liczne jeszcze niewielkie oczka wodne i zagłębienia mające cechy wyraźnie antropogeniczne.</p> <p>Kolejnym surowcem naturalnym występującym na obszarze gminy Kikół są torfy.</p> <p>Te najmłodsze holocenijskie osady organogeniczne wykształcone są w postaci torfowisk niskich. Ich głównymi komponentami są szczątki drzewne, trzcin i turzyc, z których szczególną uwagę zwraca torfowisko Kikół-Wola o miąższości 0,62-3,03 m.</p>
Obszary/tereny górnicze	Na terenie gminy Kikół nie występują obszary ani tereny górnicze.
Wody powierzchniowe i podziemne	<p>Pod względem hydrograficznym miasto i gmina Kikół położona jest prawie w całości w obrębie zlewni rzeki Drwęcy. Jedynie południowo-wschodnie fragmenty leżą w obszarze zlewni rzeki Mieñ. Obie rzeki stanowią bezpośrednie dopływy Wisły. Główną osią hydrograficzną gminy jest rzeka Lubianka. Jest to stały ciek biorący swój początek z Jeziora Kikolskiego. Odwadnia on przeważającą część gminy, z wyjątkiem północno-wschodnich fragmentów, które położone są w zlewni rzeki Ruziec.</p> <p>Istotnym elementem hydrograficznym gminy są jeziora: Konotopie, Sumińskie, Kikolskie, Steklińskie, Moszczonne, zajmujące powierzchnię około 430 ha. Pod względem genetycznym są to przede wszystkim zbiorniki rynnowe, układające się w charakterystyczne ciągi.</p> <p>Obraz sieci hydrograficznej gminy uzupełniają liczne mniejsze jeziora Lubińskie, Dąbrówka, Kodźbędź, Sobieraj i stawy oraz oczka wodne. Jest to szczególnie widoczne w części południowo-wschodniej oraz północnej. Stosunkowo gęsta jest również sieć drobnych cieków i rowów otwartych, stanowiących elementy systemów melioracyjnych. Mają one najczęściej charakter okresowy i funkcjonują głównie w okresie wiosennym. Latem większość z nich znika z powodu braku zasilania.</p> <p><u>Jednolite Części Wód Podziemnych:</u></p> <p>JCWP RW20001028969 Rieczne Lubianka Naturalna część wód. Zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego zagrożona</p> <p>JCWP RW200010289459 Ruziec z Dopływem z jez. Ugoszcz Naturalna część wód. Zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego niezagrożona</p> <p>JCWP RW20001027948 Rieczne Dopływ z J. Konotopskiego Naturalna część wód. Zły stan wód.</p>

	<p>Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego - niezagrożona JCWP RW200010279475 Rieczne Mień od j. Wielkiego do Dopływu z Głodowa Naturalna część wód. Zły stan wód.</p> <p>Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego zagrożona JCWP LW 20235 Jeziorne Steklińskie Naturalna część wód. Zły stan wód.</p> <p>Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego zagrożona JCWP LW20231 Jeziorne Sumińskie Naturalna część wód. Zły stan wód.</p> <p>Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego zagrożona JCWP LW20218 Jeziorne Moszczonne Naturalna część wód. Stan dobry.</p> <p>Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego niezagrożona Powiązania JCWP z JCWPd JCWPd PLGW200039</p> <p>A. JCWP RW20001028969 Rieczne Lubianka B. JCWP RW200010289459 Ruziec z Dopływem z jez. Ugoszcz C. JCWP RW20001027948 Rieczne Dopływ z J. Konotopskiego D. JCWP RW200010279475 Rieczne Mień od j. Wielkiego do Dopływu z Głodowa E. JCWP LW 20235 Jeziorne Steklińskie F. JCWP LW20231 Jeziorne Sumińskie G. JCWP LW20218 Jeziorne Moszczonne JCWPd PLGW200039</p>
Warunki klimatyczne	<p>Według klasyfikacji R. Gumińskiego obszar gminy Kikół leży w obrębie środkowej dzielnicy rolniczo-klimatycznej. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 9°C. Najwyższa średnia miesięczna temperatura przypada na lipiec i wynosi 19,4°C. Temperatura najchłodniejszego miesiąca, a jest nim styczeń, wynosi -1,9°. Absolutne temperatury maksymalne osiągają 38°C, natomiast minimalne dochodzą do -32°C. Podane wyżej, uśrednione wartości, są modyfikowane przez warunki lokalne. Decydują o tym takie czynniki jak: rzeźba terenu, sąsiedztwo</p>

lasu i zbiorników wodnych. Różne ekspozycje zboczy powodują powstawanie znacznych niekiedy różnic termicznych, sięgających kilkunastu stopni. Najcieplejsze są tereny o ekspozycji południowej, znacznie chłodniejsze natomiast o ekspozycji północnej. Przykładem może być rynna Jeziora Moszczonego, której zbocza mają właśnie taką ekspozycję.

Odmienną termiką cechują się również duże zagłębienia terenowe. Są to miejsca charakteryzujące się niekorzystnym mikroklimatem. Posiadają one tendencję do powstawania inwestycji termicznych, zalegania mas chłodnego powietrza oraz tworzenia się mgieł. Zjawiska te są szczególnie odczuwalne w okresie jesiennym.

Istotnym, z rolniczego punktu widzenia czynnikiem, jest długość okresu wegetacyjnego, kiedy to średnia temperatura w ciągu dnia przekracza 5°C. Na analizowanym obszarze długość tego okresu wynosi około 210-215 dni w ciągu roku.

Średnie roczne sumy opadów na obszarze gminy Kikół kształtują się na poziomie 580 mm. Opady okresu wegetacyjnego, obejmującego miesiące od kwietnia do września, wynoszą około 400 mm.

Różnica w opadach pomiędzy najsuchszym a najbardziej mokrym miesiącem wynosi 50 mm.

Wahania temperatury w trakcie roku wynoszą 21.3 °C. Najwyższą wilgotność względną notuje się w listopadzie (86.51 %). Najniższą w czerwcu (66.43 %). W lipcu (13.20 dni) występuje średnio najwięcej deszczowych dni w miesiącu. Najmniej dni deszczowych notuje się we wrześniu (9.60 dni).

Najsuchszym miesiącem jest luty, z 41 mm opadów. Największe opady pojawiają się w lipcu, ze średnią 91 mm.

W Gminie Kikół średnio w czerwcu odnotowuje się największą liczbę słonecznych godzin dziennie. W czerwcu jest średnio 10.68 godzin słonecznych dziennie. W styczniu średnio odnotowuje się najniższą liczbę słonecznych godzin dziennie. W styczniu jest średnio 2.22 godzin słonecznych dziennie. Gmina przez cały rok liczy się około 2422.88 słonecznych godzin. Średnio w miesiącu jest 79.44 godzin słonecznych.

	styczeń	luty	Marsz	Kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień
Śr. Temperatura (° C)	-1.9	-0.6	3	8.8	13.9	17.2	19.4	18.9	14.5	9.2	4.7	0.6
Min. Temperatura (° C)	-4.2	-3.5	-0.9	3.6	8.7	12.2	14.8	14.4	10.5	6.2	2.4	-1.5
Max. Temperatura (° C)	0.3	2.3	6.9	13.5	18.4	21.5	23.5	23.1	18.5	12.5	6.9	2.5
Opady / Opady deszczu (mm)	49	41	48	45	68	67	91	63	56	50	47	52
Wilgotność(%)	85%	82%	76%	66%	67%	66%	70%	69%	73%	80%	87%	85%
Deszczowe dni (d)	8	7	8	7	9	9	10	8	7	8	8	9
Godziny słoneczne (g)	2.5	3.3	5.4	8.7	10.5	10.9	10.7	10.3	7.3	4.9	2.9	2.2

Źródło: <https://pl.climate-data.org>

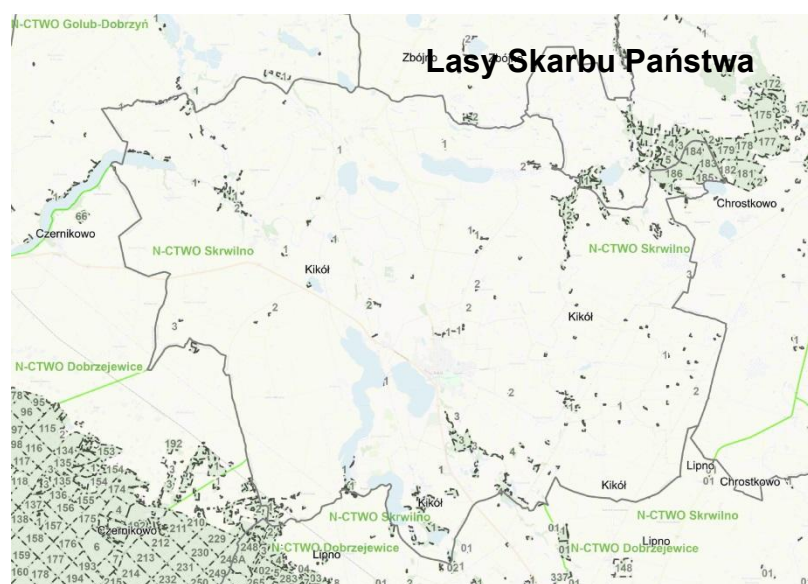
Flora i fauna

Miasto i Gmina Kikół charakteryzuje się słabo rozwiniętą funkcją leśną. Głównym gatunkiem występującym w lasach na obszarze gminy jest sosna z domieszką brzozy i olszy. W strukturze wiekowej dominują drzewostany młode 50-65 lat. W związku z niskim poziomem lesistości w gminie duże znaczenie odgrywają tu zespoły roślinności krzewiastej oraz

zadrzewienia przydrożne, śródpolne i przyzagrodowe.

Pod względem wskaźnika lesistości Miasto i Gmina Kikół zalicza się do gmin o małej lesistości, jest jednym z najmniej zalesionych obszarów w powiecie lipnowskim. Powierzchnia lasów na terenie gminy wynosi 253,67 ha, co stanowi jedynie 2,6% ogólnej powierzchni gminy. Jest to wartość zdecydowanie niższa niż średnia dla powiatu lipnowskiego (23,1%), jak i dużo niższa niż dla województwa kujawsko pomorskiego (23,5%).

Lasy stanowią własność Skarbu Państwa, osób prywatnych oraz 1,0ha stanowi własność Gminy Kikół.

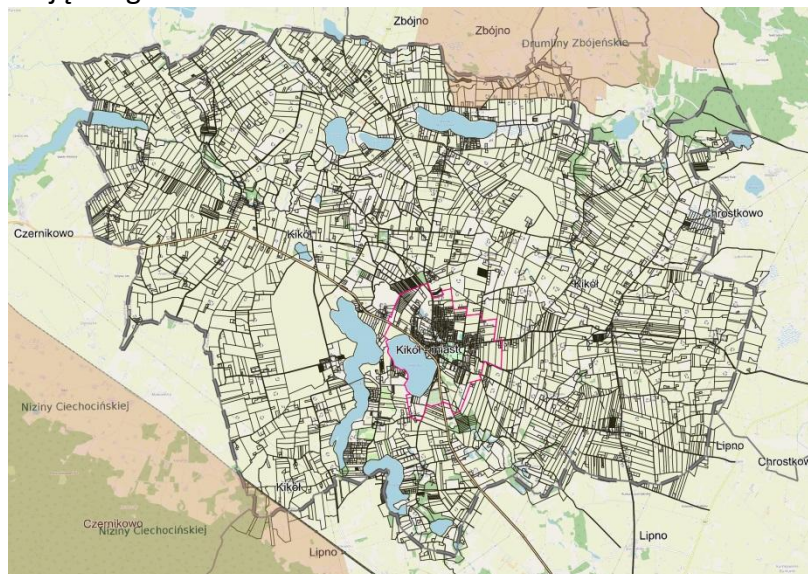
Kolejnym ważnym elementem środowiska biotycznego są **kompleksy łąkowo-bagienne**. Spełniają one bardzo ważną rolę w utrzymaniu naturalnych zbiorowisk trawiastych, zabezpieczeniu ich naturalnych cech krajobrazu. Trwałe użytki zielone mają również duży wpływ na regulację stosunków wodnych i klimatycznych otoczenia, co wiąże się z zatrzymaniem przez roślinność łąkową dużych ilości wody. Drugim elementem decydującym o wpływie łąk na stosunki wodne, jest transpiracja, przekraczająca 500 mm w skali okresu wegetacyjnego. Odprowadzanie tak dużych ilości wody do atmosfery powoduje wzrost wilgotności powietrza na terenach otaczających, co ma bardzo korzystny wpływ na mikroklimat. Trwałe użytki zielone i łąki zajmują powierzchnię ponad 700 ha co stanowi około 7,2% obszaru gminy. Jest to wskaźnik stosunkowo niski i powoduje, że przedstawione wcześniej oddziaływanie łąk i użytków zielonych ma charakter lokalny.

Bardzo ważną funkcję w środowisku spełniają **tereny bagienne**. Tworzą je przede wszystkim silnie nawodnione torfowiska. Są one naturalnymi i potężnymi zbiornikami retencyjnymi, wpływającymi hamująco, a zarazem regulującą na odpływ wód powierzchniowych ze zlewni oraz wód podziemnych znajdujących się w sąsiedztwie torfowisk. W przypadku gminy Kikół zagadnienie to jest szczególnie ważne, gdyż stanowi ona

	<p>obszar źródliskowy rzeki Lubianki będącej dopływem objętej ochroną Drwęcy.</p> <p>W obrębie gminy wydzielono 7 głównych kompleksów łąkowo-bagiennych, mających kluczowe znaczenie dla funkcjonowania środowiska biotycznego. Tworzą one zarazem węzły systemu ekologicznego miasta i gminy Kikół oraz terenów otaczających:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kompleks łąkowo bagienny Cietuchowo 2) Kompleks łąkowo bagienny Lubin 3) Kompleks łąkowo bagienny Moszczonne 4) Kompleks łąkowo bagienny Buchowo 5) Kompleks łąkowo bagienny Trutowo 6) Kompleks łąkowo bagienny Jarczechowo 7) Kompleks łąkowo bagienny Konotopie <p>Zespoły bagienne są ostoją licznych gatunków płazów, ptaków i zwierząt związanych ze środowiskiem wodnym.</p> <p>Na obszarze Miasta i Gminy nie występują Obszary Natura 2000 ani siedliska roślin chronionych.</p> <p>Obszary chronione.</p> <p><u>Obszar Chronionego Krajobrazu „Drumliny Zbójeńskie”:</u> Pow. 7305,19 ha w tym w Gminie Kikół 135,33 ha Ustanowiony Uchwałą Nr XXV/371/20 Sejmiku Województwa Kujawsko Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r.</p> <p>W północnej części gminy we wsi Zajeziórze występują charakterystyczne formy polodowcowe. Są to drumliny tworzące ciągi podłużnych bochenkowatych wzniesień podzielonych podmokłymi obniżeniami. Stanowią one fragment geokompleksu obejmującego cały zespół form znanych jako Drumliny Zbójeńskie. Pod względem fizyczno-geograficznym obszar ten położony jest w obrębie Wysoczyzny Dobrzyńskiej. Rzeźba powierzchni terenu charakteryzuje się wyjątkowo dużym urozmaicheniem. Wiąże się ona z występowaniem unikalnych form polodowcowych jakimi są drumliny. Są to zespoły wzgórz (ciągów bochenkowatych pagórków) o różnym kierunku przebiegu, zgodnym z kierunkiem ruchu lodowca. Szata roślinna jest bardzo uboga. Dotyczy to zwłaszcza lasów. Ubóstwo lasów jest wynikiem intensywnych wyrębów i uzyskiwania w ten sposób terenów dla rolnictwa, o glebach charakteryzujących się wysokimi klasami bonitacyjnymi. Zróżnicowanie mikroklimatyczne obszaru wiąże się głównie z bardzo urozmaiconą rzeźbą terenu. Ze względu na genezę oraz unikalną rzeźbę zostały objęte ochroną prawną i stanowią obecnie obszar chronionego krajobrazu „Drumliny Zbójeńskie”</p> <p><u>Obszar Chronionego Krajobrazu „Nizina Ciechocińska”:</u> Pow. 38 236,34 ha w tym w Mieście i Gminie Kikół 23,87 ha Ustanowiony Uchwałą Nr XI/257/19 Sejmiku Województwa Kujawsko Pomorskiego z dnia 13 listopada 2019 r.</p> <p>Obszar ten położony jest pod względem fizyczno-geograficznym w obrębie Kotliny Toruńskiej, stanowiącej fragment Pradoliny Wisły. Rzeźba powierzchni charakteryzuje się na ogół niewielkimi spadkami i w</p>
--	--

przeważającej większości jest płaska. Jedynie rejony przykrawędziowe Wysoczyzny Kujawskiej oraz fragmenty wydmore w północno-zachodniej części Obszaru charakteryzują się dużą malowniczością, wynikającą z dużych deniwelacji terenowych. Osią hydrologiczną opisywanego terenu jest rzeka Wisła. Trwałym i bardzo ważnym składnikiem szaty roślinnej są lasy. Są to przede wszystkim bory sosnowe mające ogromne znaczenie dla mikroklimatu.

3.2. W zakresie dotychczasowych zmian w środowisku

Zmiana użytkowania terenu	Głównie w kierunku zainwestowania terenów wolnych (otwartych) na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, letniskową i usługową, docelowo w perspektywie CPK.
---------------------------	---

3.3. W zakresie struktury przyrodniczej obszaru, w tym różnorodności biologicznej

Główne elementy struktury przyrodniczej	<p>Główne elementy struktury przyrodniczej gminy stanowią:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rzeka Lubianka i rzeka Ruziec, rzeka Wilenica I oraz pozostałymi mniejszymi dopływami tworzącymi lokalne ciągi ekologiczne ciek Dopływ w Kikołach, Dopływ z Moszczonogo, Dopływ z Jeziora Konotopskiego; ✓ lasy rozproszone w bardzo małych kompleksach na terenie całej gminy; ✓ zieleń parków podworskich w miejscowościach Kikół, Sumin, Niedźwiedź, Hornówek, Trutowo, Lubin; ✓ zbiorniki wodne (jeziora: Konotopie, Sumińskie, Kikolskie, Steklińskie, Moszczonne) oraz mniejsze zbiorniki wodne i obszary występowania gruntów organicznych (jeziora Lubińskie, Dąbrówka, Kodźbędź, Sobieraj) i stawy oraz oczka wodne; ✓ kompleksy łąkowo bagienne: Cieluchowo, Lubin, Moszczonne, Buchowo, Trutowo, Jarczechowo, Konotopie;
---	--

	<p>Ww. elementy stanowią w różnej formie ważne miejsca bytowania oraz przemieszczania się fauny i flory.</p> <p>Dla miasta Kikół główny element struktury przyrodniczej stanowi ciek wodny Dopływ w Kikołach, a także zieleń parku zabytkowego, skwerów, ogrodów działkowych i cmentarzy.</p>
<h3>3.4. W zakresie powiązań przyrodniczych obszaru z jego szerszym otoczeniem</h3>	
Korytarze ekologiczne ponadregionalne	Nie występują
Korytarze ekologiczne lokalne i ponadlokalne	Rzeka: Lubianka i Ruziec oraz mniejszych cieków i rowów melioracyjnych
Sąsiedztwo obszarów cennych przyrodniczo	<p>Obszar Chronionego Krajobrazu „Drumliny Zbójeńskie”</p> <p>Obszar Chronionego Krajobrazu „Nizina ciechocińska”</p>
<h3>3.5. W zakresie zasobów przyrodniczych oraz walorów krajobrazowych i ich ochrony prawnej</h3>	
Obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody	
rezerwat przyrody	Nie występuje
obszar chronionego krajobrazu	<p>Obszar Chronionego Krajobrazu „Drumliny Zbójeńskie”</p> <p>Obszar Chronionego Krajobrazu „Nizina ciechocińska”</p>
natura 2000 siedliskowa	Nie występuje
natura 2000 ptasia	Nie występuje
pomniki przyrody	Nie występują
użytek ekologiczny	Nie występują
inne (Audyt krajobrazowy dla województwa kujawsko-pomorskiego)	<p>Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego formułuje następujące kluczowe „Zasady ochrony krajobrazu w województwie kujawsko-pomorskim”, które powinny być respektowane w polityce przestrzennej na terenie całego województwa, pełniąc rolę zaleceń oraz „dobrych praktyk” dla wszystkich podmiotów kształtujących rozwój regionu poprzez działania w jego przestrzeni.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Harmonijne kształtowanie zabudowy i zagospodarowania pod względem estetycznym tworzące czytelną oraz spójną formę krajobrazową, w sposób zrównoważony, z zapewnieniem ochrony walorów krajobrazowych; 2. Nawiązywanie kompozycji przestrzennej nowej zabudowy do występujących w sąsiedztwie pozytywnych wzorców lub rozwiązań w

	<p>zakresie gabarytu, kolorystyki, rodzaju użytych materiałów, z nie lokalizowaniem obiektów niedostosowanych do otoczenia;</p> <p>3. Ochrona tradycyjnego krajobrazu rolniczego z zachowaniem jego cech w postaci układu dróg, rowów, oczek wodnych i zadrzewień śródpolnych;</p> <p>4. Ochrona walorów ekspozycji dolin rzecznych, rynien jeziornych oraz unikalnych form rzeźby terenu (moreny, kemy, ozy, drumliny);</p> <p>5. Ochrona panoram widokowych na zabytkowe zespoły urbanistyczne i ruralistyczne, a także przedpól widokowych na cenne obiekty kultury materialnej (np. zamki, kościoły, pałace i dwory, grodziska) w sposób umożliwiający utrzymanie otwarcia widokowego;</p> <p>6. Kontynuacja budowy świadomości społecznej o istotnej roli dziedzictwa kulturowego jako podstawy kształtowania i utrwalania tożsamości narodowej i integracji społeczności lokalnych;</p> <p>7. Promowanie i popularyzacja krajobrazów w województwie poprzez różnorodne działania edukacyjne i materiały promocyjne, zwiększające świadomość i wrażliwość społeczeństwa w zakresie ochrony krajobrazu;</p> <p>8. Przeciwdziałanie negatywnym zmianom struktury przestrzennej terenów miejskich, stref podmiejskich i obszarów wiejskich poprzez kształtowanie świadomości społecznej i wrażliwości w zakresie potrzeb ochrony krajobrazu;</p> <p>9. Kształtowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych w sposób zapewniający ochronę krajobrazu, lokalnych wartości historycznych, dziedzictwa kulturowego, służących integracji społecznej oraz budowaniu lokalnej tożsamości;</p> <p>10. Lokalizowanie odnawialnych źródeł energii w szczególności elektrowni wiatrowych i fotowoltaicznych z poszanowaniem walorów krajobrazowych;</p> <p>11. Zrównoważone gospodarowanie przestrzenią przy planowaniu wielkoskalowych funkcji produkcyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem cennych walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych;</p> <p>12. Wykorzystywanie dostępnych narzędzi, ujętych w systemie planowania przestrzennego, w tym miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów rewitalizacji oraz tzw. uchwał reklamowych, pozwalających na właściwe kształtowanie przestrzeni, ograniczanie występujących w niej niekorzystnych zjawisk oraz minimalizację konfliktów przestrzennych;</p> <p>13. Wzmacnianie znaczenia obszarów i obiektów unikatowych poprzez dbałość o ich stan, ich eksponowanie oraz właściwe zagospodarowanie ich otoczenia.</p> <p>Krajobraz priorytetowy: nie występuje;</p> <p>Obiekty o cechach unikatowych: nie występują;</p> <p>Obszary chronione (art. 38a ust.3 pkt 2 ustawy o pizp)</p> <p>Obszar Chronionego Krajobrazu „Nizina Ciechocińska”</p> <p>kod krajobrazu 04-315.14-08</p>
--	---

	<p>REKOMENDACJE W zakresie kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:</p> <p>1. W odniesieniu do poziomu regionalnego (województwa):</p> <p>a) zadań polityki przestrzennej województwa Kształtowanie ładu przestrzennego – poprawa ładu przestrzennego i przeciwdziałanie negatywnym zmianom w tym zakresie w szczególności poprzez wdrażanie zasady ładu przestrzennego w wojewódzkich dokumentach planistycznych i strategicznych oraz edukację społeczeństwa na temat ładu przestrzennego jako czynnika uwzględniającego w sposób harmonijny potrzebę ochrony krajobrazu. Kształtowanie systemu przyrodniczego w celu zachowania jego spójności przestrzennej, ochrony, utrzymania i wzmacniania walorów przyrodniczych, zachowania sieci korytarzy ekologicznych i przeciwdziałania jej fragmentacji. Zachowanie walorów krajobrazowych różnorodności fizjonomii przestrzeni, dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Kształtowanie systemu osadniczego w sposób powodujący jak najmniejszą ingerencję w walory krajobrazowe poprzez koncentrację zabudowy i unikanie jej rozpraszania. Wprowadzanie sieci infrastruktury technicznej i powiązań transportowych w sposób minimalizujący negatywne oddziaływania na walory krajobrazowe.</p> <p>b) zasad zagospodarowania przestrzennego realizujących zadania polityki przestrzennej województwa Integrowanie działań dotyczących zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło z ochroną walorów krajobrazowych polegająca na realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych bez negatywnego oddziaływania na walory krajobrazowe. Minimalizowanie defragmentacji ekosystemów dla zachowania ciągłości systemów przyrodniczych korytarzy migracji gatunków oraz obszarów węzłowych. Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego poprzez dostosowanie jego charakteru do uwarunkowań środowiskowych, z poszanowaniem walorów krajobrazowych i zasobów przyrodniczych oraz historyczno-kulturowych. Efektywne wykorzystywanie przestrzeni oraz minimalizacja bezpośrednich i pośrednich negatywnych oddziaływań na krajobraz. Realizacja systemów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej z poszanowaniem walorów krajobrazowych. Ochrona tradycyjnego krajobrazu rolniczego. Ochrona tożsamości lokalnych społeczności. Ochrona kluczowego zasobu rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed przeznaczaniem jej na cele nierolnicze.</p> <p>2. W odniesieniu do poziomu lokalnego (gminnego):</p> <p>a) wytycznych odnośnie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów lub zasad ich zagospodarowania, określających dopuszczalny zakres i ograniczenia tych zmian, w tym wytycznych odnośnie nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:</p>
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - nieprzekształcanie nieużytków i trwałych użytków zielonych na grunty orne. -niewprowadzanie zabudowy na obszarach o urozmaiconej rzeźbie terenu, w szczególności stref krawędziowych dolin i rynien polodowcowych. -wyznaczenie stref buforowych wymagających ustalenia szczególnych zasad ich zagospodarowania, w tym wykluczenia z zabudowy, w sąsiedztwie zbiorników i cieków, z wyjątkiem zagospodarowania na cele przestrzeni publicznej. -nielocalizowanie nowej zabudowy i sieci infrastruktury technicznej dysharmonijnych w krajobrazie w otoczeniu jezior, w szczególności jeziora Księża (nie dotyczy gminy Kikół). -dążenie do zwiększania udziału terenów zieleni oraz jego różnorodności na terenach o intensywnej zabudowie w celu poprawy ich walorów estetycznych. Ograniczanie rozpraszania zabudowy poprzez jej koncentrację w granicach jednostek osadniczych. <p>b) parametrów i wskaźników zagospodarowania terenu, maksymalnej i minimalnej intensywności zabudowy jako wskaźnika powierzchni całkowitej zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej, minimalnego udziału procentowego powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej:</p> <p>Na terenach przeznaczonych pod zabudowę minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż przeważający dla danego typu zabudowy już istniejącej w danej części krajobrazu.</p> <p>c) kształtowania linii zabudowy z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy</p> <p>Kształtowanie linii zabudowy z dążeniem do lokalizowania części budynku przeznaczenia podstawowego wzdłuż jednej linii, z niesytuowaniem części gospodarczo-garażowej budynku przed częścią mieszkalną.</p> <p>d) zasad kompozycji przestrzennej nowej zabudowy i harmonizowania planowanej zabudowy z zabudową istniejącą z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy Stosowanie w obrębie danego zespołu zabudowy jednolitej kolorystyki elewacji i dachów budynków.</p> <p>e) zasad kształtowania form budynków z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy nie określono,</p> <p>f) zasad stosowania i eksponowania elementów konstrukcyjnych i zdobniczych z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy nie określono,</p> <p>g) rodzajów i standardów jakościowych stosowanych materiałów wykończeniowych z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy nie określono,</p> <p>h) charakterystycznych cech elewacji budynków z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy</p>
--	---

	<p>Realizacja budynków o stonowanej kolorystyce elewacji, tynki w barwach pastelowych, w szczególności odcienie: bieli, szarości i beżu.</p> <p>i) charakterystycznych cech dachów budynków z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy</p> <p>Stosowanie pokryć dachowych o kolorystyce zbliżonej do barw naturalnych, w szczególności odcienie: terakoty, bordo, brązu, szarości, czerni. Wykluczenie stosowania barw intensywnych i jaskrawych.</p> <p>j) zasad i warunków dotyczących sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych, w tym dla przestrzeni dostępnych publicznie</p> <p>Nielokalizowanie wolnostojących nośników reklamowych umieszczonych w sposób przesłaniający obiekty o wartościach kulturowych lub walory krajobrazowe.</p> <p>k) zasad dotyczących zagospodarowania i wyposażenia terenów przestrzeni dostępnych publicznie: urządzania i sytuowania zieleni, w tym struktury przestrzennej nasadzeń, preferowanych lub wykluczonych gatunków roślin, wysokości zieleni i pełnionej funkcji, sposobów wykorzystywania terenów przestrzeni publicznych, w tym wykorzystywania tymczasowego, powiązań widokowych terenów przestrzeni publicznych z otoczeniem</p> <p>Zachowanie zieleni istniejącej oraz wprowadzanie zieleni izolacyjnej wzdłuż szlaków komunikacyjnych oraz w otoczeniu istniejących obiektów generujących uciążliwości akustyczne i zapachowe w celu ochrony sąsiedniej zabudowy, w szczególności mieszkaniowej, usług zdrowia, oświaty i rekreacji.</p> <p>l) określania warunków działalności usługowej, w tym handlowej, w szczególności maksymalnej powierzchni sprzedaży obiektów handlowych, obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o maksymalnej powierzchni sprzedaży i ich dopuszczalnej liczby</p> <p>Lokalizowanie obiektów działalności usługowej, w tym handlowej poprzez adaptację istniejącej zabudowy lub wprowadzanie nowych obiektów nawiązujących do zabudowy sąsiedniej.</p> <p>m) wytycznych odnośnie określenia walorów ekspozycji, w szczególności elementów takich jak przedpola ekspozycji, osie widokowe i punkty widokowe oraz zasad ich ochrony i kształtowania, w tym nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów</p> <p>Utrzymanie widoku przedpola ekspozycji na grodziska w Strzygach i w Płonku (nie dotyczy gminy Kikół) poprzez prawidłowe formowanie zieleni wysokiej oraz Nielokalizowanie zabudowy i infrastruktury technicznej dysharmonijnych w krajobrazie.</p> <p>Niewprowadzanie w obszarze widzenia z punktu widokowego wieża widokowa na Zamku Krzyżackim w Brodnicy (nie dotyczy gminy Kikół) zabudowy i infrastruktury technicznej dysharmonijnych w</p>
--	--

	<p>krajobrazie. Niewprowadzanie w obszarze widzenia z punktu widokowego Zamek krzyżacki w Golubiu-Dobrzyniu (nie dotyczy gminy Kikół)zabudowy i infrastruktury technicznej dysharmonijnych w krajobrazie. Niewprowadzanie w obszarze widzenia z punktu widokowego Zembrze(nie dotyczy gminy Kikół), położonego przy drodze gminnej nr 080327C pomiędzy miejscowościami Samin i Zembrze, zabudowy i infrastruktury technicznej dysharmonijnych w krajobrazie od strony południowej. Utrzymanie widoku przedpola ekspozycji na grodzisko w Księżym (nie dotyczy gminy Kikół) poprzez prawidłowe formowanie zieleni wysokiej oraz nielokalizowanie zabudowy i infrastruktury technicznej dysharmonijnych w krajobrazie</p> <p>REKOMENDACJE W zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej Rekultywacja rzeźby terenu zdegradowanej antropogenicznie głównie w kierunku rolnym lub leśnym z maksymalnym wprowadzeniem różnorodności zieleni. Na terenach zagrożonych erozją wodną i wietrzną prowadzić gospodarkę skutkującą poprawą stosunków wodnych, w szczególności poprzez: zachowanie istniejących oraz wprowadzanie nowych zadrzewień, miedz. Dążenie do rekultywacji lub adaptacji wyrobisk i składowisk (przede wszystkim na cele leśne, wodne, turystyczne) z uwzględnieniem walorów krajobrazowych. 2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej nie określono. 3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Prowadzenie działań rewitalizacyjnych obiektów ulegających dewastacji i przystosowanie ich na cele użytkowe. 4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych Zachowanie istniejących naturalnych lub półnaturalnych systemów przyrodniczych, powiązanych ze sobą przestrzennie oraz pełniących ważną funkcję przyrodniczą i krajobrazową. <p>Obszar Chronionego Krajobrazu „Drumliny Zbójeńskie” Kod krajobrazu 04-315.14-47 (nie dotyczy gminy Kikół). REKOMENDACJE W zakresie kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do</p>
--	--

	<p>charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:</p> <p>1. W odniesieniu do poziomu regionalnego (województwa):</p> <p>a) zadań polityki przestrzennej województwa Kształtowanie ładu przestrzennego – poprawa ładu przestrzennego i przeciwdziałanie negatywnym zmianom w tym zakresie w szczególności poprzez wdrażanie zasady ładu przestrzennego w wojewódzkich dokumentach planistycznych i strategicznych oraz edukację społeczeństwa na temat ładu przestrzennego jako czynnika uwzględniającego w sposób harmonijny potrzebę ochrony krajobrazu. Kształtowanie systemu przyrodniczego w celu zachowania jego spójności przestrzennej, ochrony, utrzymania i wzmacniania walorów przyrodniczych, zachowania sieci korytarzy ekologicznych i przeciwdziałania jej fragmentacji. Zachowanie walorów krajobrazowych różnorodności fizjonomii przestrzeni, dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Wprowadzanie sieci infrastruktury technicznej i powiązań transportowych w sposób minimalizujący negatywne oddziaływania na walory krajobrazowe. b) zasad zagospodarowania przestrzennego realizujących zadania polityki przestrzennej województwa Integrowanie działań dotyczących zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło z ochroną walorów krajobrazowych polegająca na realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych bez negatywnego oddziaływania na walory krajobrazowe. Minimalizowanie defragmentacji ekosystemów dla zachowania ciągłości systemów przyrodniczych korytarzy migracji gatunków oraz obszarów węzłowych. Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego poprzez dostosowanie jego charakteru do uwarunkowań środowiskowych, z poszanowaniem walorów krajobrazowych i zasobów przyrodniczych oraz historyczno-kulturowych. Realizacja systemów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej z poszanowaniem walorów krajobrazowych.</p> <p>2. W odniesieniu do poziomu lokalnego (gminnego):</p> <p>a) wytycznych odnośnie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów lub zasad ich zagospodarowania, określających dopuszczalny zakres i ograniczenia tych zmian, w tym wytycznych odnośnie nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów Nieprzekształcanie nieużytków i trwałych użytków zielonych na grunty orne. Wyznaczenie stref buforowych wymagających ustalenia szczególnych zasad ich zagospodarowania, w tym wykluczenia z zabudowy, w sąsiedztwie zbiorników i cieków, z wyjątkiem zagospodarowania na cele przestrzeni publicznej.</p> <p>b) parametrów i wskaźników zagospodarowania terenu, maksymalnej i minimalnej intensywności zabudowy jako wskaźnika powierzchni całkowitej zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej, minimalnego udziału procentowego powierzchni</p>
--	--

	<p>biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej nie określono,</p> <p>c) kształtowania linii zabudowy z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy nie określono</p> <p>d) zasad kompozycji przestrzennej nowej zabudowy i harmonizowania planowanej zabudowy z zabudową istniejącą z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy nie określono,</p> <p>e) zasad kształtowania form budynków z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy nie określono,</p> <p>f) zasad stosowania i eksponowania elementów konstrukcyjnych i zdobniczych z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy nie określono,</p> <p>g) rodzajów i standardów jakościowych stosowanych materiałów wykończeniowych z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy nie określono</p> <p>h) charakterystycznych cech elewacji budynków z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy Nie określa się i)</p> <p>charakterystycznych cech dachów budynków z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy nie określono</p> <p>j) zasad i warunków dotyczących sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych, w tym dla przestrzeni dostępnych publicznie nie określono</p> <p>k) zasad dotyczących zagospodarowania i wyposażenia terenów przestrzeni dostępnych publicznie: urządzania i sytuowania zieleni, w tym struktury przestrzennej nasadzeń, preferowanych lub wykluczonych gatunków roślin, wysokości zieleni i pełnionej funkcji, sposobów wykorzystywania terenów przestrzeni publicznych, w tym wykorzystywania tymczasowego, powiązań widokowych terenów przestrzeni publicznych z otoczeniem nie określono</p> <p>l) określania warunków działalności usługowej, w tym handlowej, w szczególności maksymalnej powierzchni sprzedaży obiektów handlowych, obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o maksymalnej powierzchni sprzedaży i ich dopuszczalnej liczby nie określono,</p> <p>m) wytycznych odnośnie określenia walorów ekspozycji, w szczególności elementów takich jak przedpola ekspozycji, osie widokowe i punkty widokowe oraz zasad ich ochrony i kształtowania, w tym nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów nie określono.</p> <p>REKOMENDACJE W zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:</p>
--	---

	<p>1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej Na terenach zagrożonych erozją wodną i wietrzną prowadzić gospodarkę skutkującą poprawą stosunków wodnych, w szczególności poprzez: zachowanie istniejących oraz wprowadzanie nowych zadrzewień, miedz. Zachowanie terenów leśnych, dokonywanie zalesień i prowadzenie gospodarki leśnej zapewniającej wysokie walory krajobrazowe.</p> <p>2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej nie określono.</p> <p>3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Nie określa się</p> <p>4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych Zachowanie dotychczasowych proporcji powierzchniowych między obszarami leśnymi i nieleśnymi. Pozostawianie siedlisk i ekosystemów nieleśnych (w tym śródpolnych „oczek” wodnych, torfowisk oraz istniejących grup i kęp drzew lub krzewów) w stanie niezmienionym. Zachowanie istniejących naturalnych lub półnaturalnych systemów przyrodniczych, powiązanych ze sobą przestrzennie oraz pełniących ważną funkcję przyrodniczą i krajobrazową.</p> <p>Obszar Chronionego Krajobrazu „Drumliny Zbójeńskie” Kod krajobrazu 04-315.14-27 REKOMENDACJE W zakresie kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:</p> <p>1. W odniesieniu do poziomu regionalnego (województwa):</p> <p>a) zadań polityki przestrzennej województwa Kształtowanie ładu przestrzennego – poprawa ładu przestrzennego i przeciwdziałanie negatywnym zmianom w tym zakresie w szczególności poprzez wdrażanie zasady ładu przestrzennego w wojewódzkich dokumentach planistycznych i strategicznych oraz edukację społeczeństwa na temat ładu przestrzennego jako czynnika uwzględniającego w sposób harmonijny potrzebę ochrony krajobrazu. Kształtowanie systemu przyrodniczego w celu zachowania jego spójności przestrzennej, ochrony, utrzymania i wzmacniania walorów przyrodniczych, zachowania sieci korytarzy ekologicznych i przeciwdziałania jej fragmentacji. Zachowanie walorów krajobrazowych różnorodności fizjonomii przestrzeni, dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Kształtowanie systemu osadniczego w sposób powodujący jak najmniejszą ingerencję w walory krajobrazowe poprzez koncentrację</p>
--	--

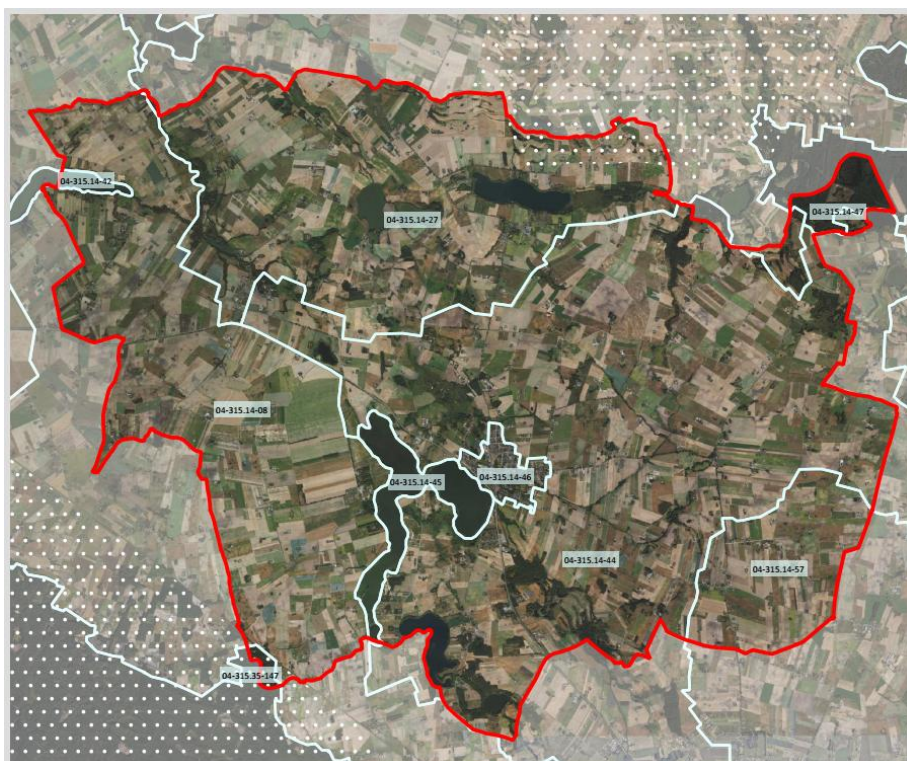
	<p>zabudowy i unikanie jej rozpraszania. Wprowadzanie sieci infrastruktury technicznej i powiązań transportowych w sposób minimalizujący negatywne oddziaływania na walory krajobrazowe.</p> <p>b) zasad zagospodarowania przestrzennego realizujących zadania polityki przestrzennej województwa Integrowanie działań dotyczących zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło z ochroną walorów krajobrazowych polegająca na realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych bez negatywnego oddziaływania na walory krajobrazowe. Minimalizowanie defragmentacji ekosystemów dla zachowania ciągłości systemów przyrodniczych korytarzy migracji gatunków oraz obszarów węzłowych. Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego poprzez dostosowanie jego charakteru do uwarunkowań środowiskowych, z poszanowaniem walorów krajobrazowych i zasobów przyrodniczych oraz historyczno-kulturowych. Efektywne wykorzystywanie przestrzeni oraz minimalizacja bezpośrednich i pośrednich negatywnych oddziaływań na krajobraz. Realizacja systemów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej z poszanowaniem walorów krajobrazowych. Ochrona tradycyjnego krajobrazu rolniczego. Ochrona tożsamości lokalnych społeczności. Ochrona kluczowego zasobu rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed przeznaczaniem jej na cele nierolnicze.</p> <p>2. W odniesieniu do poziomu lokalnego (gminnego):</p> <p>a) wytycznych odnośnie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów lub zasad ich zagospodarowania, określających dopuszczalny zakres i ograniczenia tych zmian, w tym wytycznych odnośnie nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nieprzekształcanie nieużytków i trwałych użytków zielonych na grunty orne. Niewprowadzanie zabudowy na obszarach o urozmaiconej rzeźbie terenu, w szczególności stref krawędziowych dolin i rynien polodowcowych. - wyznaczenie stref buforowych wymagających ustalenia szczególnych zasad ich zagospodarowania, w tym wykluczenia z zabudowy, w sąsiedztwie zbiorników i cieków, z wyjątkiem zagospodarowania na cele przestrzeni publicznej. -nielokalizowanie nowej zabudowy i sieci infrastruktury technicznej dysharmonijnych w krajobrazie w rejonie występowania form drumlinowych (unikalnych form geomorfologicznych). - niewprowadzanie zabudowy i niezalesianie terenów w otoczeniu grodzisk w Podolinie i w Rużu (nie dotyczy gminy Kikół). -dążenie do zwiększania udziału terenów zieleni oraz jego różnorodności na terenach o intensywnej zabudowie w celu poprawy ich walorów estetycznych, -ograniczanie rozpraszania zabudowy poprzez jej koncentrację w granicach jednostek osadniczych. <p>b) parametrów i wskaźników zagospodarowania terenu, maksymalnej i minimalnej intensywności zabudowy jako wskaźnika powierzchni całkowitej zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki</p>
--	--

	<p>budowlanej, minimalnego udziału procentowego powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej:</p> <p>Na terenach przeznaczanych pod zabudowę minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż przeważający dla danego typu zabudowy już istniejącej w danej części krajobrazu.</p> <p>c) kształtowania linii zabudowy z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy: Kształtowanie linii zabudowy z dążeniem do lokalizowania części budynku przeznaczenia podstawowego wzdłuż jednej linii, z niesytuowaniem części gospodarczo-garażowej budynku przed częścią mieszkalną.</p> <p>d) zasad kompozycji przestrzennej nowej zabudowy i harmonizowania planowanej zabudowy z zabudową istniejącą z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy: Stosowanie w obrębie danego zespołu zabudowy jednolitej kolorystyki elewacji i dachów budynków.</p> <p>e) zasad kształtowania form budynków z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy nie określono.</p> <p>f) zasad stosowania i eksponowania elementów konstrukcyjnych i zdobniczych z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy nie określono</p> <p>g) rodzajów i standardów jakościowych stosowanych materiałów wykończeniowych z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy nie określono</p> <p>h) charakterystycznych cech elewacji budynków z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy: Realizacja budynków o stonowanej kolorystyce elewacji, tynki w barwach pastelowych, w szczególności odcienie: bieli, szarości i beżu.</p> <p>i) charakterystycznych cech dachów budynków z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy: Stosowanie pokryć dachowych o kolorystyce zbliżonej do barw naturalnych, w szczególności odcienie: terakoty, bordo, brązu, szarości, czerni. Wykluczenie stosowania barw intensywnych i jaskrawych.</p> <p>j) zasad i warunków dotyczących sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych, w tym dla przestrzeni dostępnych publicznie nie określono</p> <p>k) zasad dotyczących zagospodarowania i wyposażenia terenów przestrzeni dostępnych publicznie: urządzania i sytuowania zieleni, w tym struktury przestrzennej nasadzeń, preferowanych lub wykluczonych gatunków roślin, wysokości zieleni i pełnionej funkcji, sposobów wykorzystywania terenów przestrzeni publicznych, w tym</p>
--	---

	<p>wykorzystywania tymczasowego, powiązań widokowych terenów przestrzeni publicznych z otoczeniem</p> <p>Wprowadzanie zieleni izolacyjnej w otoczeniu obiektów generujących uciążliwości akustyczne i zapachowe, takich jak: szlaki komunikacyjne, zakłady przemysłowe, składowiska odpadów, fermy hodowlane w celu ochrony sąsiedniej zabudowy, w szczególności mieszkaniowej, usług zdrowia, oświaty i rekreacji.</p> <p>l) określania warunków działalności usługowej, w tym handlowej, w szczególności maksymalnej powierzchni sprzedaży obiektów handlowych, obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o maksymalnej powierzchni sprzedaży i ich dopuszczalnej liczby: Lokalizowanie obiektów działalności usługowej, w tym handlowej poprzez adaptację istniejącej zabudowy lub wprowadzanie nowych obiektów nawiązujących do zabudowy sąsiedniej.</p> <p>m) wytycznych odnośnie określenia walorów ekspozycji, w szczególności elementów takich jak przedpola ekspozycji, osie widokowe i punkty widokowe oraz zasad ich ochrony i kształtowania, w tym nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: Utrzymanie widoku przedpola ekspozycji na grodziska w Podolinie i w Rużu poprzez prawidłowe formowanie zieleni wysokiej oraz nielokalizowanie zabudowy i infrastruktury technicznej dysharmonijnych w krajobrazie. Niewprowadzanie w obszarze widzenia z punktu widokowego w Zbójnie, położonego przy drodze na terenie działki nr 261/3 obręb 0015 Zbójno, zabudowy i infrastruktury technicznej dysharmonijnych w krajobrazie. Utrzymanie otwarcia widokowego z punktu widokowego w Zbójnie, położonego przy drodze na terenie działki nr 261/3 obręb 0015 Zbójno, na rynnę jeziora Ruduskiego, poprzez prawidłowe formowanie zieleni wysokiej. Likwidacja w obszarze widzenia z punktu widokowego w Zbójnie, położonego przy drodze na terenie działki nr 261/3 obręb 0015 Zbójno, zagospodarowania naruszającego rzeźbę terenu zboczy rynny połodowcowej (nie dotyczy gminy Kikół).</p> <p>REKOMENDACJE W zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej Na terenach zagrożonych erozją wodną i wietrzną prowadzić gospodarkę skutkującą poprawą stosunków wodnych, w szczególności poprzez: zachowanie istniejących oraz wprowadzanie nowych zadrzewień, miedz. 2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej Nie określa się
--	--

3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nie określono
4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych Zachowanie istniejących naturalnych lub półnaturalnych systemów przyrodniczych, powiązanych ze sobą przestrzennie oraz pełniących ważną funkcję przyrodniczą i krajobrazową.

Objaśnienia

- 04-315.14-46 oznaczenia zidentyfikowanych krajobrazów
- granice zidentyfikowanych krajobrazów
- obszary chronione (art. 38a ust. 3 pkt 2 ustawy o pizp)
- granica gminy

Obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami

zabytki nieruchome w rejestrze wkg i gez	16
zabytki nieruchome w	61

ewidencji w k i gez	
zabytki nieruchome w wkaz i gez	77
zabytki archeologiczne w rejestrze wkz	Nie występują
zabytki archeologiczne w ewidencji wkz	254
zabytki archeologiczne w gez	254
parki kulturowe	Nie występują
Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych	
grunty klas bonitacyjnych I-III	Występują w różnej koncentracji w granicach gminy grunty chronione klasy RII-RIII, głównie w jej części centralnej i północno-wschodniej. Zajmują pow. 2581,9573 ha tj. ok. 30,5% ogólnej powierzchni gruntów rolnych (grunty orne, sady, grunty rolne zabudowane, łąki i pastwiska). Sołectwa z najwyższym wskaźnikiem udziału gleb II-III w ogólnej powierzchni to: Hornówek, Dąbrówka, Moszczonne, Cieluchowo, Sumin i Miasto Kikół,
grunty organiczne	Występują fragmentarycznie <ul style="list-style-type: none"> • torfowisko Kikół-Wola. Dominują tutaj torfy drzewno-trzcinowe i turzycowo-trzcinowe, • torfowisko Stalmierz, • torfowisko Makówiec. Głównym budulcem są tutaj torfy olesowe, • torfowisko Dolina rzeki Mień. Budują je torfy drzewno-trzcinowe, • torfowisko Mazowsze. Budują je torfy olesowe.
Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach	
Lasy państwowe Lasy prywatne	Lasy i grunty leśne zajmują powierzchnię 271,13 ha co stanowi (2,76% ogółem powierzchni gminy Kikół)
lasa ochronne	wodochronne
Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie wód	
strefy ochronne ujęć wody	Tylko strefy ochrony bezpośredniej
obszary zagrożone powodzią	Nie występują
GZWP	-

obszary zmeliorowane	Występują dwa typy obszarów: obszary zdrenowane; obszary odwadniane rowami bez obszarów zdrenowanych
Obszary osuwania się mas ziemnych	Nie występują
<h3>3.6. W zakresie jakości środowiska oraz jego zagrożeń wraz z identyfikacją źródeł tych zagrożeń</h3>	
Zagrożenia, źródła zagrożeń i zanieczyszczenie powierzchni ziemi, w tym gleb	<p>Rolniczy charakter gminy Kikół sprawia, że największe zagrożenia środowiska związane z powierzchnią ziemi w tym gleb wynikają z licznych procesów i zmian o charakterze naturalnym i antropogenicznym, prowadzących do degradacji gleb. Do najważniejszych procesów i zmian można zaliczyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> - erozję eoliczną, - erozję wodną, - zatrucie gleb, - zmiany struktury fizycznej gleb. <p>Erozja eoliczna występuje praktycznie na obszarze całej gminy. Ma ona jednak charakter okresowy, choć zdarza się, że jej natężenie jest niekiedy duże. Najbardziej narażone na erozję eoliczną są duże, płaskie przestrzenie gruntów ornych, pozbawione większych skupisk zadrzewień śródpolnych. W jej wyniku wywiewane są z wierzchniej warstwy profilu glebowego drobne cząstki organiczne i mineralne, stanowiące najbardziej wartościowe składniki. Najczęściej zjawisko erozji eolicznej występuje w okresie wiosennym, marzec-kwiecień, kiedy to gleba jest pozbawiona roślinności i często przesuszona w wierzchniej warstwie. Przy silnych wiatrach zjawisko erozji przebiega intensywnie. Erozja wodna wiąże się z wypłukiwaniem poziomu orno-próchniczego. Prowadzi to do pogorszenia bio i fizyko – chemicznych właściwości gleby a w konsekwencji do jej degradacji. Gleby zmienione w ten sposób posiadają mniejszą żyzność i urodzajność, są znacznie trudniejsze w uprawie i gorzej plonują. Ten typ erozji występuje głównie na terenach o dużych spadkach. Z powodu erozji eolicznej i wodnej następują zmiany struktury fizycznej gleb. Sporadycznie, szczególnie w terenach leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych występują zagrożenia wynikające z nielegalnego gromadzenia nieczystości „dzikie wysypiska śmieci”.</p>
Zagrożenia, źródła zagrożeń i zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych	Głównie pochodzenia rolniczego wynikające z niewłaściwego stosowania nawozów i ich spływu do wód powierzchniowych. Rzadko wynikające z nieszczelnych zbiorników na nieczystości. Rozproszona zabudowa wiejska, rozwinięta sieć wodociągowa, przy jednoczesnym braku równoległej kanalizacji.
Zagrożenia, źródła zagrożeń i zanieczyszczenie powietrza oraz klimatu akustycznego	Głównie wynikające z emisji niskiej, tj. ruchu drogowego drogi krajowej DK10 oraz z lokalnych systemów ogrzewania, szczególnie w sezonie jesienno-zimowym w zwartej zabudowie miejskiej.

Zagrożenia, źródła zagrożeń flory i fauny	Prace rolnicze skutkujące płoszeniem zwierzyny polnej oraz niszczeniem roślinności śródpolnej. Ruch drogowy, szczególnie na drogach przebiegających przez tereny leśne i pola uprawne skutkujący zabijaniem zwierzyny oraz zanieczyszczeniem roślinności przydrożnej. Antropopresja związana z zabudową lotniskową wokół jezior zwłaszcza, J. Steklińskie, J. Moszczonne, J. Sumińskie, J. Konotopskie.
Zagrożenia, źródła zagrożeń i niekorzystne przekształcenia krajobrazu	Rozpraszanie osadnictwa, stosowanie obcych geograficznie materiałów i stylów w budownictwie.
4. Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska	
4.1. Ocena odporności środowiska na degradację oraz zdolności do regeneracji	
Odporność wysoka	Biorąc pod uwagę cechy lokalnego środowiska, w kontekście ich wrażliwości/odporności na degradację, w gminie wyróżnić należy następujące elementy środowiska, które odznaczają się wysoką odpornością na degradację: lasy w wyniku ochrony przed przekształcaniem na inne funkcje i prowadzeniem prawidłowej gospodarki leśnej; obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody: Obszar Chronionego Krajobrazu „Drumliny Zbójeńskie”, Obszar Chronionego Krajobrazu „Nizina Ciechocińska”. Grunty rolne klas chronionych R-II-R-III na terenach wiejskich przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze. Kompleksy łąkowe bagienne ze względu na wysokie uwodnienie i złe warunki inżynierskie dla posadowienia zabudowy.
Odporność umiarkowana	Biorąc pod uwagę cechy lokalnego środowiska, w kontekście ich wrażliwości/odporności na degradację, w gminie wyróżnić należy następujące elementy środowiska, które mogą podlegać dalszej umiarkowanej degradacji: rzeźba terenu poprzez dalsze przekształcania terenów dotąd nieużytkowanych pod zabudowę; wody podziemne poprzez dalsze zanieczyszczanie głównie w wyniku działalności rolniczej, gleby poprzez dalsze zanieczyszczanie głównie w wyniku działalności rolniczej.
Odporność niska	Biorąc pod uwagę cechy lokalnego środowiska, w kontekście ich wrażliwości/odporności na degradację, w gminie wyróżnić należy następujące elementy środowiska, które mogą podlegać dalszej dość intensywnej degradacji; wody powierzchniowe poprzez dalsze zanieczyszczanie głównie w wyniku działalności rolniczej, Poza rolnicze zagospodarowanie gruntów rolnych klas chronionych R-III na terenie Miasta Kikół
Zdolność do regeneracji wysoka	Lasy

Zdolność do regeneracji umiarkowana	Gleby, wody podziemne
Zdolność do regeneracji niska	Wody powierzchniowe
4.2. Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym różnorodności biologicznej oraz stanu zachowania walorów krajobrazowych oraz możliwości ich kształtowania	
Obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody	
Obszary chronionego krajobrazu	<p><u>Obszar Chronionego Krajobrazu „Drumliny Zbójeńskie”:</u> Pow. 7305,19 ha w tym w Gminie Kikół 135,33 ha Ustanowiony Uchwałą Nr XXV/371/20 Sejmiku Województwa Kujawsko Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r.</p> <p><u>Obszar Chronionego Krajobrazu „Nizina Ciechocińska”:</u> Pow. 38 236,34 ha w tym w Gminie Kikół 23,87 ha Ustanowiony Uchwałą Nr XI/257/19 Sejmiku Województwa Kujawsko Pomorskiego z dnia 13 listopada 2019 r.</p>
Inne (Audyt Krajobrazowy dla województwa kujawsko-pomorskiego)	Audyt Krajobrazowy dla województwa kujawsko-pomorskiego obowiązuje od grudnia 2023r., (Uchwała nr LXI/851/23 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25 września 2023 r. w sprawie audytu krajobrazowego dla województwa kujawsko-pomorskiego) wobec tego zasady ochrony krajobrazów priorytetowych i innych obszarów w nim wskazanych, zostają wprowadzane do aktów planowania przestrzennego na bieżąco
Obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami	
Zabytki nieruchome w stanie ogólnym są zachowane dobrze. Modernizacji wymagają dwory, pałace szczególnie zespół pałacowo-parkowy zlokalizowany w mieście Kikół	
Zabytki archeologiczne eksponowane w terenie prawidłowo.	
Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych	
grunty klas bonitacyjnych II-III	Na terenach wiejskich głównie użytkowane rolniczo. Na terenach miejskich następują przekształcenia w stronę zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
grunty organiczne	Stanowią obszary otwarte niezagrożone zmianą użytkowania
Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach	
Prawidłowo prowadzona gospodarka leśna	
Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie wód	
strefy ochronne ujęć wody	Użytkowane zgodnie z przepisami odrębnymi
obszary zagrożone powodzią	Nie występują
obszary zmeliorowane	Głównie użytkowane rolniczo
Obszary osuwania się mas ziemnych	Nie występują

4.3. Ocena zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi

Obszary ograniczeń w zagospodarowaniu	Użytkowane zgodnie z zasadami ochrony tych obszarów
Obszary/tereny konfliktów przestrzennych	Nie występują

4.4. Ocena charakteru i intensywności zmian zachodzących w środowisku

Zmiany pozytywne	Powszechność działań w rolnictwie zmierzających do ochrony środowiska
Zmiany niekorzystne	Rozpraszanie zabudowy w związku procesem decyzji o warunkach zabudowy
Zmiany neutralne	-
Intensywność szybka	Presja z zabudową letniskową i mieszkaniową wokół jezior
Intensywność wolna	Rozwój terenów zainwestowanych, uzupełnienie zabudowy i luk w zabudowie, głównie miasto Kikół.

4.5. Ocena stanu środowiska oraz jego zagrożeń i możliwości ich ograniczenia

powierzchnia ziemi, w tym gleby i złoża surowców naturalnych	Stan dobry, sporadycznie powierzchnia ziemi zagrożona przekształceniami w wyniku rozwoju zabudowy, zanieczyszczenie gleb spowodowane nadmiernym stosowaniem środków ochrony roślin, złoża surowców naturalnych użytkowane zgodnie z przepisami odrębnymi; ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin
wody powierzchniowe i podziemne	Stan średni - zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego; ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin, rozwój systemów kanalizacyjnych
powietrze oraz klimat akustyczny	Stan dobry – brak stałych emitorów zanieczyszczeń do powietrza
flora i fauna	Stan dobry, sporadycznie ograniczanie obszarów bytowania ze względu na rozwój terenów zainwestowania; racjonalne przeznaczanie terenów pod zainwestowanie zwłaszcza dla strefy przybrzeżnej jezior
krajobraz	Stan dobry - okazjonalnie zagrożenie stanowi stosowanie materiałów obcych geograficznie w zabudowie oraz rozwój zabudowy w terenach o wysokich walorach przyrodniczych; stosowanie zasad zagospodarowania przestrzeni zgodnych z zasadą równowagi przyrodniczej

5. Wstępna prognoza dalszych zmian zachodzących w środowisku - kierunki i możliwa intensywność przekształceń i degradacji środowiska, które może powodować dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie

Użytkowanie mogące powodować degradację środowiska	Niekontrolowany rozwój zabudowy mieszkaniowo-usługowej Niewłaściwie prowadzona gospodarka rolna – zbyt intensywne nawożenie gruntów, przekształcanie miedzi i roślinności śródpolnej, w tym stawów, oczek wodnych na grunty orne, ingerencja w system melioracyjny Zmiana przeznaczenia gruntów leśnych na nieleśne, odwodnienie kompleksów łąkowo bagiennych
Użytkowanie mogące powodować zachowanie dobrego stanu lub poprawę stanu środowiska	Zachowanie terenów leśnych, wód powierzchniowych, terenów podmokłych w dotychczasowym użytkowaniu Właściwie prowadzona, zrównoważona gospodarka rolna Koncentracja zabudowy mieszkaniowo-usługowej Wprowadzanie nowych terenów zielonej i niebieskiej infrastruktury w tereny zainwestowane Wprowadzanie nowych terenów zieleni w celu utrzymania/uzupełnienia ciągłości lokalnych ciągów ekologicznych Dalsza ochrona obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody

6. Przyrodnicze predyspozycje do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej - obszary, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze

Obszary pełniące funkcje przyrodnicze	tereny leśne tereny wód powierzchniowych wraz z roślinnością je otaczającą tereny występowania gruntów organicznych (mokradła i szuwały) tereny stanowiące lokalne ciągi ekologiczne rzeki i cieki wodne tereny zieleni urządzonej (parki, skwery, aleje, cmentarze)
Obszary pełniące pozostałe funkcje	Tereny zainwestowane, w tym szczególnie tereny zwartej zabudowy miasta Kikół oraz tereny w ich otoczeniu – tereny zabudowy wielofunkcyjnej z ograniczeniem inwestycji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko Tereny zainwestowane z przewagą zabudowy usługowej, składowo-magazynowej (tereny inwestycyjne) Tereny niezabudowane Tereny użytkowane rolniczo – tereny działalności produkcji rolniczej wraz z zabudową zagrodową i gospodarczą w rolnictwie z ograniczeniem zabudowy na gruntach klas bonitacyjnych II-III Tereny sąsiadujące z obszarami o wysokich walorach przyrodniczych – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, w tym turystyczno-rekreacyjnej, tereny zieleni naturalnej i urządzonej, tereny

	użytkowane rolniczo z ograniczeniem inwestycji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko
7. Ocena przydatności środowiska - możliwości rozwoju i ograniczeń dla różnych rodzajów użytkowania i form zagospodarowania obszaru	
Elementy środowiska stanowiące potencjał rozwoju dla poszczególnych form zagospodarowania obszaru	Elementy środowiska stanowiące ograniczenie rozwoju dla poszczególnych form zagospodarowania obszaru
Funkcja przyrodnicza	
Występowanie terenów leśnych	Napór inwestycyjny na rozwój zabudowy, w tym gospodarczej w rolnictwie, mieszkaniowej w terenach otwartych
Występowanie dolin rzecznych	
Występowanie terenów podmokłych, oczek wodnych	
Brak przemysłu i innych źródeł zanieczyszczających środowisko	
Występowanie obszarów chronionych na podstawie ustawy prawo ochrony przyrody	
Występowanie roślinności śródpolnej stanowiącej miejsce schronienia dla zwierząt, wzbogacającej krajobraz wiejski	
Funkcja mieszkaniowo-usługowa	
Bliskość miasta Torunia i Lipna	
Brak przemysłu i innych źródeł zanieczyszczających środowisko	Występowanie terenów o niekorzystnych warunkach gruntowo-wodnych
Istniejące tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej – zwarta zabudowa miasta Kikół	
Funkcja rolnicza	
Brak przemysłu i innych źródeł zanieczyszczających środowisko	Występowanie gleb niskich klas bonitacyjnych

Tereny występowania gleb klas bonitacyjnych RII-RIII	Rozdrobnienie gospodarstw
Funkcja turystyczna, rekreacyjna	
Brak przemysłu i innych źródeł zanieczyszczających środowisko	Napór inwestycyjny na rozwój zabudowy, w tym gospodarczej w rolnictwie, mieszkaniowej i letniskowej w terenach otwartych
Występowanie obszarów atrakcyjnych przyrodniczo: jeziora, rzeki, lasy, oczka wodne	
Możliwość prowadzenia ścieżek rowerowych po mało uczęszczanych drogach gminnych i szlakach turystycznych	
Dobry stan środowiska przyrodniczego	
Funkcja przemysłowa (gospodarcza)	
Bliskość miasta Toruń, Lipno	Występowanie terenów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody oraz innych o wysokich walorach przyrodniczych i zróżnicowanej rzeźbie
Występowanie terenów działalności gospodarczej	Występowanie gleb wysokich klas bonitacyjnych RII-RIII

8. Uwarunkowania ekofizjograficzne - wnioski z analiz, prognoz i ocen

Przydatność poszczególnych terenów dla rozwoju funkcji użytkowych a w szczególności: mieszkaniowej, przemysłowej, wypoczynkowo-rekreacyjnej, rolniczej, leśnej, uzdrowiskowej, komunikacyjnej, z uwzględnieniem infrastruktury niezbędnej do prawidłowego spełniania tych funkcji	Funkcja terenu	I. Tereny leśne	II. Wody i podmokłości	III. Tereny sąsiadujące z obszarami o wysokich walorach przyrodniczych	IV. Tereny rolnicze o najkorzystniejszych uwarunkowaniach rozwoju rolnictwa	V. Tereny rolnicze o mało korzystnych uwarunkowaniach rozwoju rolnictwa	VI. Tereny pozostałe zainwestowane (zabudowy, infrastruktury technicznej i komunikacji)	
	Mieszkaniowa			X		X	X	
	Przemysłowa					X	X	
	Wypoczynkowo-rekreacyjna	X	X	X		X	X	

	Rolnicza				X	X	X	
	Leśna	X	X	X		X		
	Komunikacyjna				X	X	X	
	Uzdrowiskowa	-	-	-	-	-	-	
<p>Tereny, których użytkowanie i zagospodarowanie, z uwagi na cechy zasobów środowiska i ich rolę w strukturze przyrodniczej obszaru, powinno być podporządkowane potrzebom zapewnienia prawidłowego funkcjonowania środowiska i zachowania różnorodności biologicznej</p>	<p>Obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody</p> <p>Tereny stanowiące lokalne ciągi ekologiczne</p> <p>Tereny leśne</p> <p>Tereny zieleni urządzonej (parki, skwery, aleje)</p> <p>Tereny występowania gruntów organicznych</p> <p>Tereny wód powierzchniowych wraz z roślinnością je otaczającą</p>							
<p>Ograniczenia wynikające z konieczności ochrony zasobów środowiska lub występowania uciążliwości i zagrożeń środowiska oraz obszary, na których ograniczenia te występują</p>	<p>Obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody</p> <p>Tereny stanowiące lokalne ciągi ekologiczne</p> <p>Tereny leśne</p> <p>Tereny zieleni urządzonej (parki, skwery, aleje)</p> <p>Tereny występowania gruntów organicznych</p> <p>Tereny występowania gleb klas bonitacyjnych I-III</p> <p>Tereny wód powierzchniowych wraz z roślinnością je otaczającą</p> <p>JCWP zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych</p> <p>Tereny zagrożone ruchami masowymi - osuwaniem się mas ziemnych</p> <p>Obiekty/sieci infrastruktury technicznej (wraz ze strefami ograniczeń)</p>							

Spis treści

1. Cel i zakres opracowania.....	1
2. Podstawowe informacje o gminie	3
3. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska	4
3.1. W zakresie poszczególnych elementów przyrodniczych i ich wzajemnych powiązań oraz procesów zachodzących w środowisku	4
3.2. W zakresie dotychczasowych zmian w środowisku	12
3.3. W zakresie struktury przyrodniczej obszaru, w tym różnorodności biologicznej	12
3.4. W zakresie powiązań przyrodniczych obszaru z jego szerszym otoczeniem	13
3.5. W zakresie zasobów przyrodniczych oraz walorów krajobrazowych i ich ochrony prawnej	13
3.6. W zakresie jakości środowiska oraz jego zagrożeń wraz z identyfikacją źródeł tych zagrożeń	27
4. Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska	28
4.1. Ocena odporności środowiska na degradację oraz zdolności do regeneracji.....	28
4.2. Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym różnorodności biologicznej oraz stanu zachowania walorów krajobrazowych oraz możliwości ich kształtowania ..	29
4.3. Ocena zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi.....	30
4.4. Ocena charakteru i intensywności zmian zachodzących w środowisku.....	30
4.5. Ocena stanu środowiska oraz jego zagrożeń i możliwości ich ograniczenia	30
5. Wstępna prognoza dalszych zmian zachodzących w środowisku - kierunki i możliwa intensywność przekształceń i degradacji środowiska, które może powodować dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie.....	31
6. Przyrodnicze predyspozycje do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej - obszary, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze.....	31
7. Ocena przydatności środowiska - możliwości rozwoju i ograniczeń dla różnych rodzajów użytkowania i form zagospodarowania obszaru.....	32
8. Uwarunkowania ekofizjograficzne - wnioski z analiz, prognoz i ocen	33

Załącznik: Opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Kikół, skala 1:10000